

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön Május 16^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön.
Évnegyedi díjja helyben 1 ft 36 kr boritéktalanul; postán 2 ft ezüstben.

Három évnegyedre helyben 4 ft 48 kr; postán 6 ft.

AZ ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Bornemisza N. báróné, Beldiné assz.

Hauk Róza, id. W. Jankovich Miklósné.

Lászlóvszky Borbála, Ghyczy Ignáczné.

Mikes Erzsébet grófné, Teleki János grófné.

Szalay Rozália, Aizner Józsefné.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' j e g y - g y ü r ű. (Folytatás.)

Még mások pedig elhitették magokkal, hogy a' fiatal pár a' viszonyos elégedetlenség leg főbb fokát csupán ezen az uton vonhatja-meg az emberek szemei 's fülei elől, leg alább addig, míg a' már-is készülöben levő elválasztatásuk valósággal meg fog történni. Mind ezen elmés vitatások közönségesen anekdoták által-is meg világosítottak, 's a' lehető csipősséggel fűszereztek.

Hogy az ártatlan fiúcska, ki nem sokára a' házas pár meglegedését koronázta, hihetetlen ocsmányságával a' férj gyanújának újabb tárgyat szolgáltatott a' czivódásra, 's így az öszve nem illő házaságnak halálos dőfést kellett volna adnia, kétség kívül csak szánakozó mosolygást csalhat vala a' báró és kedvelt felesége ajkairól, ha ezen hirtudtokra esett volna. Még ama majomszeretetből is, a' mint később a' szülőknek fíjokon kijelentett szives örömek nevezteték, 's a' házasoknak mind inkább nevedő és napvilágra jött egymás iránti nyájas vonzódásukból-is igyekeztek az emberek házasságuknak fel-bomlását be bizonyítani, mellyet azonban titkos okoknál fogva, vélekedések szerint, még darab ideig mesterséges módokkal felkelletik tartóztatniok; mert ezen ugy nevezett szeretetnek leg nagyobb felesleges nagyítása és természetlensége egy egésséges szemet se kerülhetne-el.

6.

Horsten asszonyosság erősen meg levén győződve leányának boldogságáról hű férjének nyájassága és fiacskájának születése által, jövő sorsának minden kívánságai teljesedését naponkint inkább látta közelíteni; az óbester pedig a' házas párnak ezen vidor sorsa látásán annak remélettlen megrázatásától csak azért kezdett néha néha félni, mivel sok tapasztalásai, és a' szokott mostoha végzés, melly mintegy egészen tiszta égből szállván-le, kedves feleségének véletlen halálát hozta magával, ötöt ama vigasztalatlán hiedelemre vezeté, hogy minden boldogság, álljon bár az a' földi tökéletlenség ellenére leg főbb tökélyében, ellenséges démonoktól ostromoltatván állandóságra nem számolhat.

Még a' jóformán kemény tél havai közepén-is Celicia magát a' kikelet virányai közé álmotta. Valódi gyermekes vággyal ohajtván a' falusi életet, mind ama napokat 's heteket számlálgatta, mellyek még addig hátra voltak. Előre is leg boldogabb érzelmekkel telt-meg szive fiacskája nevedésén; ott a' természet nyílt keblén, a' virágos réteken, a' szép régi hársfák hives árnyékában. Midőn erről lelkesülési tüzzel szóllott anyja 's nagy bátyja jelenlétében, Horstenné nem tartoztathatá öröm-könnyeit: az óbester ellenben ilyenkor örömet félre nézett; mivel gyámleánya reményének olly igen nagy fényében ama teljes virágot képzelte észrevehetni, mellynek számára gyümölcs rendelve nincsen.

7.

Április elején egy senkitől sem sejdített halálos eset azonban a' lakásbeli változtatás iránti készülleteknek gátot vetett, mivel a' bárót némelly távulas atyafijaival tartandó tanácskozássra elutazni készítette. Éppen olly kedvetlenül vált-meg feleségétől, a' milly kedvetlenül eméz ötöt magánosan utazni engedé! Mindenik lehetetlennek gondolá, hogy köztök husz mértföldnyi térség létezhessek; ez okból egyszerre ama gondolatra jöttek, hogy az utazás terheire kis fajok ellenére se tekintsenek, 's együtt menjenek ama gyász-eset helyére.

A' sors igen örömet kecsgetet olly dolgok kivihetésével, mellyek nekünk keservök miatt türhetleneknek lát-

szanak. A' gyermek meg-betegedett; azonban, ha illy dur'va évkorban utazásra ki nem tétetik, az orvos bizonyítása szerint minden veszedelmen túl volt: de a' kis kedvenczet hátra hagyni, bár jó kezekre lett volna-is bizva, lehetetlenségnek vélte a' jó anya, ha mindjárt semmi betegség sem éri vala őtet. Így tehát, mivel az említett távulas ügy halasztást nem szenvedett, kénytelen volt a' báro egyedül utnak indulni.

Elbucsúzása reggelén a' kis Eugen majd egészen helyre állottnak tetszék, de az orvos állítása szerint utazásra még nem volt alkalmas.

Talán éppen a' gyermek gyógyulásának ezen gyors előmenetele adott a' bucsúzáskor Celiciának olly lelki erőt, millyent az előtt magáról nem-is remélett volna. Ebben tehát sokkal felül haladta férjét, ki mély illetődésében alig válhatott-meg.

„Minek ez a' csüggedés szivem? — kérde Celicia; — hiszen egymáséi vagyunk; én ugy bizom hűségemben, valamint te bizatsz az enyimben. Ugyan azon Isten, ki téged vezérel, lesz velem, és kisdédünkkel. Gyermekek voltunk, midőn ama husz mértföldet reánk nézve veszedelmesnek gondoltuk. Hiszen ama kötelék, melly lelkünket egyesíti, olly erős, hogy a' leg nagyobb tér sem képes azt ketté szakítani! 'S azután, milly boldog lesz a' viszonzlás! Valóban, csak mostani elválásunk által lehetett boldogságunk jövőendő nevedése lehetségessé!“

8.

A' kocsi szegletében ülő utazónak komor lelkében hosszas tompa gondolkozása után mindenféle érzelmek 's vélemények, de igen habozó körrajzokban (Umriss) emelkedtek; azok közt még leghatározottabban mutatkozott előtte Celicia hidegségén (igy nevezé annak bucsúzási lelkeségét) támadott kedvetlensége.

Illyenek az asszonyok! gondolá magában. Az anya érzései a' férj irántiakat ha egészen meg nem fojtják is, de bizonynyal mind inkább siettetik enyészetők felé. Mig a' férj hiven osztozik szivével az anya és gyermek között, az alatt az anyáé annyira meg telik gyermekétől, hogy abban már alig marad üres tér a' férj képének számára; sőt

még az igazaitól annyira megfosztott képnek színei-is mind inkább elgyengülnek, míg végre homályos, semmit jelentő árnyékrajzzá változik.

Ez után ugyan komolyan üzé-el magától eme képzelődést, 's dicsérte a' természet mély böseségét, melly az anyának gyermekéhez leg hatásabb mágnesi vonzódásában leg szebben tűnik elő, — magát szerencsésnek vélte, hogy annyi tévedései után hitvesében a' szép asszonyiség remek példáját találhatta, de valamelly aggodalom, mellynek alapját magának igazán meg nem fejthette, elismert boldogságának csendes izletére e' pillanatban semmikép sem engedé őtet jutni.

Végre az előtte elsuhanó tárgyak változóságai elűzték mind ezen elmélkedéseit. Mostani magános utazása sok ábrázolatokat tüntetett ismét eszébe amaz időkből, midőn még inkább volt otthonos a' világban, hogy sem ön házában. Sok nyájas, éltén örülő leánykép egy multszakot (Vergangenheit) varázsla vissza, mellynek (a' mit nem tagadhatni) még is meg valának a' maga örömei 's izletei (Genuss). — Mind ezek úgy rémlettek előtte, mint a' szép tájak, mellyek most köszöngetéseiket mintegy a' kocsiba hányogatták feléje, 's mellyeket ő azon reménység fejében, hogy ismét és mindig ujjabbakra fog jutni, fájdalom nélkül hagyhatott hátra. Mivel pedig már elérte az élet azon részét, melly állandó, magában-is értetődik, hogy a' valódisághoz ragaszkodása mellett az izletek előbbi tarkaságával fel kellett hagynia.

9.

A' bárónak éjjeli megszállására kijelölt jószágon vidám inneplés várakozék utasunkra. Annak birtokosa, Hüningur, tudván meg érkezését, hogy őtet kellemesen lephesse-meg, szomszédjai fiatalságának számára téli bucsúvétel neve alatt egy kis táncz-multságot (bált) adott. Hüning, Tangern-nak életre való 's hajdan egyetembeli barátja, régen nem látván a' bárót, de csudálkozva hallván mostani magános életmódját, mindent elkövetett, hogy őtet a' virágteljes multszakra emlékeztesse.

A' történet úgy hozta magával, hogy az ottani vidék rendkívül bővelkednék asszonyi bájokkal, 's maga Hüning-

né-is sokkal szebb volt, hogy sem ő ama szűz és asszonyi koszorú végett, melyet férje olykor olykor házába öszve gyűjte, aggódhatnak. Átaljában ezen házaspár egészen más elvekre alapítá házasságuk fonalát, hogy sem Tangern. Hüning házában a' könnyelműséggel határos vidorság vitte az előülőséget. A' férjfi 's asszonyi fiatal-ság nem ismert boldogabb egyesületi pontot. A' szorosan fentartott illendőségen kívül Hüningkedven (igy nevezé a' birtokos csak másfél év előtt vett jószágát) semmi békó sem gátlá a' társalkodást és mulatságot. Sok szülőpár csó-válta ugyan fejét ezen dolog állomásán, 's csakugyan mind eddig az egész uraságos boldogság csupán hat téli hónap óta tartott; mert Hüning a' mult évi Octóberben vette csak el szép feleségét. *(Folytatás következik.)*

ÉLETTÖRTÉNET.

Báthory Anna

főispánság helytartója. *)

Ezen jeles magyar asszony Somlyói VI-dik Báthory István Erdélyi Vajdának és Thelegdi Katalin nagy mivelt-ségű asszonyságnak leánya, 's Béltheki Drágfy Gáspárnak Közép - Szolnok és Kraszna vármegyék főispánjának hitese volt. Férje 1545-ben készített testamentumában fijaival együtt ötet I-ső Ferdinánd királynak oltalmába különösen ajánlotta. Melly bizodalmanak olly sikere lön, hogy holta után a' kegyes király a' jeles tulajdonságokkal tündöklő özvegyet, noha már Homonnai Drugeth Antallal második házasságra lépett, az említett vármegyék főispáni helytartójává nevezné-ki, melly hivatalt mind addig viselte, mig első férjének életben maradott egyetlen fja 's a' Drágfyak utolsó csemetéje, IV-dik Drágfy György, férjfi korát elérvén anyjától a' főispáni méltóságot átalvehette. — Meghalván Annának második férje-is, Ecsedi Báthory György házaspárja lett.

*) Gróf Thurzó György hires nádornak özvegyét-is Holicsi Czobor Imrének Erzsébet nevű leányát, férjének holta után, jeles tulajdonságai miatt a' Moson vármegyei rendek egy szívvvel lélekkel főispánjoknak kiáltották-ki.

II. NÉPISMERTETÉS.

Bihari leányvásár. A' Karpath hegyeknek mind inkább kelet felé 's több száz mértföldnyire el-nyuló bérceik egyik ága ott, hol Erdélynek nyugoti határát képezik, dél felé kanyarul, 's Bihar vármegye keleti részében terjed-el. Könnyen szembe tűnik ezen ág kőhalmainak egyik hatalmas óriása, melly a' délkeleti mélyebb vidéken Bihar nevet visel, és a' hajdani hasonnevű herczegséggel, 's most az ország leg nagyobb megyéjével-is közös, hol ugyan azon hegy büszke ormába a' felhők csapkodnak. Tetejét ritkán lehet látni, mert közönségesen sűrű ködök rejtik-el a' szem elől, 's csak a' leg hevesebb nyári hónapok szabadítják meg északi oldalát a' hótól, sőt példák-is voltak, hogy rajta Június és Augustusban-is több emberek 's nyájak fagytak-meg, mert csak ezen hónapokban lehet rá menni. Több üregeiben, mellyek közt a' Junacza leg nevezetesebb, örökös jég találkozik. Ezen bérce egyik lába magyar országot, a' másik Erdély három megyéjét u. m. Kolos, Zarand, 's Fehér vármegyét tapodja, 's csúcsáról felséges kilátás terjed ama nagyherczegség tetemes részére. Ugyan innen küldi-le kimerithetlen forrásából a' Körös vizét, melly illy nagy magoságról rohanván, nem csuda ha gyors futása miatt sebes nevet kapott, hogy a' vele egyesülő 's a' Tiszába ömlő fehér és fekete Köröstől megkülönböztessék.

Két oldalán, kivált a' magyar országban, számos lakosokat táplál, kik nem falukban, hanem széjjel szórt kunyhókban egészen különös, fáradtságos ugyan, de szabad életet élnek. Ki rekesztőleg marha tenyésztést űzők, vadak, durvák, 's miveletlenek, de a' mellett izmosak, ügyesek, szabadságukban büszkélkedők, 's noha Oláhok, és nem egyesült görög hitűek, viseletök, szokásuk, ruházatjuk által szembetűnőleg különböztetik magokat többi hitsorosaiktól. A' férjfiak egészen lenyirik hajokat, csak egy fürtöt hagynak-meg, melly csomóba fonva homlokukon függ-le bal szemök mellett. Rémitő hosszúságra növesztett szakálluk 's bajuszuk a' nélkül-is durczás arczvonásaikat még ijesztősbekké teszi. Fejükön birka vagy kecske bőrből készült sapkát, 's ugyan abból hosszúkás ködment vi-

selnek, mellyet széles szij szorit csipejekhez. Igen durva fehér posztóból vart nadrág, melly posztót feleségeik készitik hosszú szarvú juhaik gyapjából, 's a' keskeny szij-szeletekből öszve fűzött boeskor szokott a' természet ezen durva embereinek egész ruházatja lenni. Vannak olyanok közöttök, kik egész életökben se jönnek-ki erdejökből, 's a' nagyobb világról képzeletök sincs. Az asszonyok tarka kendőket tekernek fejök körül, és szoknya helyett két kötényt hordanak, mellyeknek egyikét előre, másikat hátra kötik ingök fölébe; a' kötények leg gyönyörűbb színekkel díszlenek, mellyeket ők különféle növényekből készítvén azoknak különös festéki elevenséget tudnak adni. Valamint ruházatjaik, ugy szokásaik-is sajátiak, mellyeket aggodalmas hűséggel közöl fijával az atya. Azonban leg nevezetessz szokásaiknak egyike az évenként Sz. Péter napján tartott leányvásárjok. *(Végzet követhetik.)*

III. JELES MONDÁS.

Férjfi és asszony essze. Messze szállong a' férjfi lángesze, világokat ölel, multon, jövendőn mereng tekintete; de a' jelenlét titkába csak asszony hat-be: amaz bátran itél a' külső életéről, ez a' sziv érzeteit méri, 's gyengéd keble első biztosaa' s erke-nő, eget lebájló szerelemnek.

Kisfaludy Kár. Barátság és Szerelem.

IV. KÖLTÉSZE T.

A' Barátok.

Azt mondják, hogy a' hiv barát	A' második ugy segéljen,
Most e' földön ritka már,	Ámbár kicsint vékony szál,
De én mondom: e' panasztát	Ágyam mellett, csak hogy védjen
A' világnak hinni kár;	Egész éjjel strázsát áll.
Mert én mindjárt megmutatom	Most ugyan csak kedvtöltésből
Ezen néhány sorokban,	Magammal hordozgatom,
Hogy nékem nem egy barátom	De támaszom lesz szükségből
Jó és hiv, de négy-is van.	Agg koromban — a' botom.
Az első mindig enyhíti	A' harmadik ágyam előtt
Leg nagyobb szükségemet	Fekve vigyáz házamra,
Soha se csal, 's mindig tölti	Ételt, italt, sőt még a' nőt
Megürült erszényemet.	Ott hagyja hívásomra,
E' kis kerek barátomért	A' mig él, én jól ismerem,
Kedvel az emberi nem,	Mindig hiv marad hozzám,
A' ki hát csak keveset ért,	Még ha ötlet meg-is verem
Tudja hogy ez — a' Pénzem.	Megcsókol a' — hiv kutyám.

A' negyedik haragjában
 Ámbár igen sok embert,
 Kivált fiatal korában,
 Hamar asztal alá vert;
 De ha öreg, megszelidül,
 Bú 's gond ellen ostrom,
 Jó kedvet csak egyedül
 Ó tartja meg — a' borom.
 Szigethen Marmarosban.

V. Különféle.

Angoly vendégszeretés. Rutlandi herczegnek Belvor Castle czimű falusi lakhelyén a' múlt télen nyolcz hét alatt több mint 16,000 személy vendéglelteté-k-meg, ide számítván a' cselédséget-is. Világosításra 400 lámpa, 's naponkint 40—48 messzel olaj volt szükséges. Minden héten 4 ökröt vágta-le.

Szellemi hasonlítások. Egy külföldi író a' jelesebb költőket és hangászokat szellemileg állítja egymással arczczal össze 's valóban több hasonlításai olly gyengédek, olly jól eltaláltak, olly tiszták! u. m. Angely - Dorn; — Bürger - Himmel; — Castelli - Morlachi; — Engel - Stadler; — Fouqué - Auber; — Götthe - Mozart; — Grillparzer - Weber K. M; — Herder - Pär; — Klopstock - Bach Seb., — Koczebue - Rossini — Lessing - Spontini; — Mathisson - d' Alayrac, — Rückert - Meyerbeer; — Schiller - Haydn. — Schlegel testvérek - Cimarosa és Righini; — Tieck - Spohr; — Uhland - Pasiello, — Wieland - Cherubini. — Hát honi költőinket 's hangászinkat mikor állíthatjuk mi-is így egymással össze??!

Szekrényesy.

Történeti különöség. Augustus és Napoleon háznépe közt különös hasonlatosság mutatkozik. 1) Augustus, a' hatalmas, sokat hasonlít Napoleonhoz. 2) Livia, Augustus felesége Josephinához: mind ketten már előbb más férjek feleségeik voltak. 3) Julia, Augustus leánya 's kedveltje, Hortensiához, mind a' kettőt tán nagyon is szívelték az illető mostoha-papák. 4) Tiberius, Augustus mostoha fija, Eugeniushoz. — 5) az augustusi háznép egyetlen reménye — a' kora virágjában elhunyt Marcellus — az ifjú Reichstadti herczeghez!

Szekrényesy.

Szórejtvény.

Majd eget ére egész, de az Isten félbe szakasztá;
 Fő nélkül, szomorú elenyésztem okozta irigység.
 Első három, gyermeknek vásári ajándék.

S. J. Zala vármegyéből.

Előbbirejtvény: Sas.

Szerkezi Róthkrepl Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, urak utszája 612.